

Arkadaşlık Becerileri Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Arkadaşlık Becerileri Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16993>

Özet

Arkadaşlık Becerileri Değerlendirme Ölçeği (ABDEÖ), 2009 yılında Duygu Öztürk tarafından **ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin** arkadaşlık kurma ve sürdürme becerilerini sistematik bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle sosyal beceri eğitimlerinin veya müdahalelerinin etkililiğini değerlendirmek için bir ön test ve son test aracı olarak tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, yazarın Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladığı yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. ABDEÖ, çocukların akran ilişkilerindeki yeterliliklerini ve sosyal etkileşim kalitelerini değerlendirmeye odaklanmaktadır.

Ölçeğin ana hedefi, çocukların arkadaş edinme süreçlerinde sergiledikleri davranışsal yeterlilikleri ve eksiklikleri belirleyerek, bu alandaki eğitim ihtiyaçlarına katkı sağlamak olacaktır. Bu bağlamda, ölçek, sosyal kabul, problem çözme ve duygusal düzenleme gibi arkadaşlık becerilerinin temel bileşenlerini ölçmeyi hedefler. Ölçek, bir geliştirme çalışması ürünü olup, detaylı psikometrik özellikleri orijinal tez çalışmasında sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Arkadaşlık becerileri, sosyal yeterlilik, akran ilişkileri, sosyal beceri eğitimi, ilkokul öğrencileri, **psikometrik ölçüm**, Duygu Öztürk, ODTÜ.

Yazarlar

Duygu Öztürk

Amaç

Arkadaşlık Becerileri Değerlendirme Ölçeği'nin temel amacı, ilkokul çağındaki çocukların **arkadaşlık kurma** ve sürdürme alanındaki beceri düzeylerini objektif bir şekilde saptamaktır. Ölçek, özellikle dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde odaklanmıştır ve bu yaş grubunun sosyal gelişim dönemine uygun beceri setlerini kapsamaktadır. Bu araç, müdahale programlarının (örneğin, bir masa oyunu ile arkadaşlık becerileri eğitimi) etkinliğini ölçmede kritik bir rol oynamaktadır.

Ölçek, öğrencilerin sosyal ipuçlarını okuma, çatışma çözme ve duygusal tepkileri yönetme gibi temel sosyal yeterliliklerini değerlendirerek, eğitimcilerin ve ruh sağlığı uzmanlarının hedef odaklı müdahale stratejileri geliştirmesine olanak tanır. Ölçeğin geliştirilme süreci, bu becerilerin eğitimle ne ölçüde geliştirilebileceğini gösterme ihtiyacından doğmuştur.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, **Arkadaşlık Becerileri** (Friendship Skills) veya daha geniş bir ifadeyle sosyal yeterlilik alanıdır. Bu yapı, bireyin akranlarıyla olumlu ve yapıcı ilişkiler kurmasını ve sürdürmesini sağlayan bilişsel, duygusal ve davranışsal yetenekler grubunu içerir.

Arkadaşlık becerileri yapısı genellikle çok boyutludur ve bunları içerebilir:

Girişim Becerileri: Yeni bir arkadaşla tanışma, konuşma başlatma ve davet etme yeteneği.

Duygusal İletişim: Duyguların uygun şekilde ifade etme ve başkalarının duygularını anlama (empati).

Çatışma Çözme: Anlaşmazlıkların yapıcı yollarla çözme ve müzakere etme yeteneği.

Paylaşım ve Birlik: Akranlarla materyal veya deneyimleri paylaşma ve ortak çalışmalarına katılma.

Bu ölçek, bu karmaşık yapıyı oluşturan alt boyutları yakalamayı hedefleyerek, öğrencilerin hangi spesifik alanlarda desteğe ihtiyaç duyduğunu belirlemeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi bulunmamasına rağmen, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen psikometrik bir araç olarak, ölçeğin geçerlik çalışmaları titizlikle yürütülmüş olması beklenmektedir. Orijinal tez çalışması (Öztürk, 2009), ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini kanıtlamak için çeşitli geçerlik yöntemlerini içermelidir.

Genellikle bu tür geliştirme çalışmaları için kullanılan geçerlik türleri şunlardır:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Maddelerin, arkadaşlık becerileri alanını yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları ortaya çıkarıp çıkarmadığı faktör analizi gibi istatistiksel yöntemlerle incelenmiştir.

Ölçüt Bağlantılı Geçerlik (Criterion-Related Validity): Ölçek puanlarının, aynı yapıyı ölçen bilinen diğer ölçeklerle (yakınsak geçerlik) veya teorik olarak farklı olması beklenen yapılarla (ayrışık geçerlik) ilişkisi incelenmiştir.

Detaylı geçerlik katsayıları ve yöntemleri için okuyucuların Öztürk (2009) tarafından hazırlanan orijinal teze başvurmaları gerekmektedir.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi bulunmamasına rağmen, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı gösteren güvenirlik çalışmaları tez kapsamında rapor edilmiş olması gerekmektedir.

Güvenirlik, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setlerinde benzer sonuçlar verme derecesini ifade eder.

Olası Güvenirlik Analizleri:

İç Tutarlılık Güvenirliği (Internal Consistency Reliability): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmaktadır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği (Test-Retest Reliability): Aynı öğrencilere farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının korelasyonu incelenmiştir. Bu, ölçeğin zaman içinde ne kadar kararlı sonuçlar verdiğini gösterir.

İki Yarık Güvenirliği (Split-Half Reliability): Ölçek maddelerinin ikiye bölünerek elde edilen sonuçların tutarlılığı incelenmiştir.

Tüm güvenilirlik katsayıları ve ilgili istatistiksel raporlar, ölçeğin bilimsel kullanım için temel teğkil etmektedir ve orijinal akademik kaynakta yer almaktadır.

Faktör Analizi

Arkadaşlık Becerileri Değerlendirme Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Ölçek geliştirme sürecinin kritik bir adımı olan faktör analizi, ölçeği oluşturan maddelerin altında yatan teorik boyutları (faktörleri) ortaya çıkarmayı amaçlar.

Büyük olasılıkla, **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)**, ölçek geliştirme ağamasında potansiyel alt boyutları keşfetmek için kullanılmaktadır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi beceri gruplarına (örneğin, iletişim, çatışma çözme) ayrıldığını göstermektedir. Ardından, daha kesin bir yapısal model oluşturmak için **Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmış olabilir, bu da ölçeğin teorik yapısının örneklem verileriyle ne kadar uyumlu olduğunu test eder. Bu analizlerin sonuçları, ölçeğin nihai madde sayısı, puanlama yapısı ve alt ölçeklerini belirlemiştir.

Ölçme Aracı

Test Tipi: Geliştirme (Development Scale)

Format: Orijinal tezde detaylı derecelendirme bilgisi verilmemiştir, ancak bu tür sosyal beceri ölçekleri genellikle Likert tipi veya gözlem temelli derecelendirme formatını kullanır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlkokul Öğrencileri

Yaş Grubu: Yaklaşık 9-10 yaş (Dördüncü sınıf öğrencileri)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki dördüncü sınıf öğrencileri. Tez çalışması, ölçeğin uygulandığı belirli bir şehir veya okul grubunu tanımlamaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim veya öğretmen/ebeveyn bildirim formatında uygulanabilen bir değerlendirme ölçeği. Temel olarak, bireyin arkadaşlık ilişkilerindeki tipik davranışları ve tepkilerini ölçer.

Anahtar Kelimeler

Sosyal beceriler, psikometrik test, çocuk gelişimi, eğitim psikolojisi, sosyal kabul, Duygu Öztürk, ODTÜ.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye (Tez yazıldığı dönemdeki bağlantı).

İzinler, Ücret ve Test Yayı

İzinler: Ölçeğin kullanımı için genellikle yazar Duygu Öztürk'ten ve/veya tezin yayımlandığı Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden izin alınması gerekebilir.

Ücret: Akademik amaçlı kullanımlar için ücret bilgisi mevcut değildir, ancak ticari kullanım için yazarın onayı gereklidir.

Test Yayı: 2009 (Yüksek Lisans Tezi yayın tarihi).

Kaynaklar

Bu ölçeğin geliştirilmesine temel teşkil eden ve tüm psikometrik verileri içeren temel referans aşağıdadır:

Öztürk, D. (2009). *The effects of friendship making skills training with board game on friendship making skills of fourth grade elementary school students*. (Master's thesis). Middle East Technical University Graduate School of Social Sciences, Ankara.

Tezin tam metnine Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir:

tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşaşdaki bağlantıdan indirilebilir:

[arkadaslik-becerileri-değerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Arkadaşlık Becerileri Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Arkadaşlık Becerileri Değerlendirme Ölçeği'nin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına erişim için lütfen Duygu Öztürk (2009) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezine başvurunuz.

Maddeler, dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal etkileşimlerini, problem çözme yaklaşımlarını ve duygusal tepkilerini içeren senaryo veya durum ifadelerinden olmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM